

Śladami Armii Krajowej w Małopolsce

Małopolska.pl

14 lutego 2024

fot. archiwum Muzeum AK w Krakowie

14 lutego przypada 82. rocznica przemianowania Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową (AK). Z tej okazji oraz w związku przypadającą w tym roku 80. rocznicą akcji Burza, Muzeum AK w Krakowie prezentuje najważniejsze projekty zaplanowane na 2024 rok.

AK powstała z przemianowania Związku Walki Zbrojnej, rozkazem generała Władysława Sikorskiego, 14 lutego 1942 roku. Działała na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, okupowanej przez Niemcy i ZSRR. Największą operacją militarną AK była akcja Burza. Zorganizowana i podjęta przeciw wojskom niemieckim w końcowej fazie okupacji, bezpośrednio przed wkroczeniem Armii Czerwonej, prowadzona w granicach II Rzeczypospolitej. Burza trwała od

4 stycznia 1944 roku, kiedy Armia Czerwona przekroczyła na Wołyniu - ustaloną w traktacie ryskim - granicę polsko-radziecką, do stycznia 1945 roku. Rozkaz do jej rozpoczęcia wydał w listopadzie 1943 roku generał Tadeusz Komorowski, komendant główny AK.

Wyjątkowa pamiątka potwierdzi wiedzę i umiejętności praktyczne

Muzeum AK – kustosz pamięci jednej z największych podziemnych armii w okupowanej przez Niemców i Sowieców Europie – ustanowił wyjątkową odznakę „Śladami Armii Krajowej w Małopolsce”.

Odznaka dokumentuje wiedzę historyczną i krajoznawczą, zdobytą w trakcie pieszych wędrówek śladami żołnierzy AK po małopolskich szlakach turystycznych. Wyjątkowa pamiątka potwierdzi wiedzę i umiejętności praktyczne nabyte podczas wycieczek, rajdów i wędrówek, będących hołdem dla bohaterów walczących o Niepodległą Polskę.

Odznaka jest kierowana dla wszystkich zainteresowanych historią AK, szczególnie tych, którzy chcą odkrywać ślady jej działalności na terenie Małopolski. Każdy kto przejdzie co najmniej sześć tras, ujętych w wydanych przez Muzeum AK dwóch tomach publikacji: Śladami Armii Krajowej w Małopolsce. Przewodnik historyczno-krajoznawczy, otrzyma odznakę.

Z okazji rocznicy utworzenia Armii Krajowej składam hołd wszystkim bohaterom, walczącym z miłości do Ojczyzny za naszą wolność. Ich postawa to nieoceniony wkład w budowaniu demokratycznej i nowoczesnej Polski. Słowa uznania i wdzięczności przekazuję wszystkim, troszczącym się w Małopolsce o zachowanie pamięci o żołnierzach AK

- podkreślił marszałek Witold Kozłowski.

Kapituła i regulamin opisuje limit tras do zaliczenia oraz formę ich udokumentowania, poprzez relacje internetowe, zeszyty z wpisami, fotorelacje i weryfikację telefoniczną.

Odznakę wykonał znakomity rzeźbiarz i medalier, prof. Stefan Dousa, twórca Pomnika Ofiar Komunizmu na cmentarzu Rakowickim w Krakowie, popiersia Jana Pawła II w Parku Jordana czy Pomnika Ofiar Stalinizmu w Tarnowie.

Odznaka pamiątkowa, wykonana z mosiądzu, ma średnicę trzech centymetrów. Ustanowiono także odznakę honorową, przyznawaną za szczególne zasługi dla upamiętnienia działalności AK w Małopolsce.

Wystawy czasowe

Poeci Podziemia. Słowo i czyn

80. rocznica Powstania Warszawskiego, największej bitwy Polski Walczącej, jest doskonałą okazją do przypomnienia poetów lat wojny i okupacji, wywodzących się z różnych regionów kraju, a zjednoczonych wspólnym celem - walką o niepodległość i ciągłość polskiej kultury. Na dziedzińcu Muzeum AK powstanie aranżacja, pokazująca autentyczną podziemną drukarnię i pas transmisyjny, na którym znajdują się faksymile licznych periodyków, krakowska harcerska Watra, warszawskie pismo literackie Sztuka i Naród, a także twórczość Krzysztofa Kamila Baczyńskiego.

Riazańczycy- Epilog Burzy. Portrety żołnierzy AK, wywiezionych do sowieckich łagrów. Ze zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej

W kolejnej wystawie zaprezentujemy losy żołnierzy AK zesłanych do Związku Sowieckiego, więzionych latach 1944-1947 w Diagilewie, w pobliżu Riazania. W dwóch obozach (Specłagier dla internowanych nr 178 i 179) NKWD przebywało około trzech tysięcy oficerów i żołnierzy AK z okręgów Wilno, Polesie, Lublin i Lwów.

Rzeczpospolite partyzanckie

Wystawa przekrojowa ukazuje działania AK na terenie objętym planem Burza w ich powstańczym wymiarze. Efektem była jawna walka z niemieckim okupantem, w wyniku której czasowo zostały wyzwolone pewne obszary Rzeczypospolitej, jeszcze przed wkroczeniem Armii Czerwonej.

Konkurs dla młodzieży Śladami akcji Burza w Małopolsce.

Muzeum AK, we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej Oddział w Krakowie i Małopolskim Kuratorium Oświaty zaprasza uczniów i nauczycieli średnich szkół małopolskich do udziału w trzeciej edycji konkursu pt. „Śladami akcji Burza w Małopolsce”.

Celem konkursu jest wzmocnienie postaw patriotycznych w lokalnych społecznościach poprzez zainteresowanie młodzieży losami „cichych bohaterów” AK i zbrojnego podziemia antykomunistycznego funkcjonujących na terenie Małopolski. Zadaniem uczestników konkursu jest odnalezienie w swojej okolicy nieznanych lub mało znanych postaci, walczących lub związanych z podziemiem.

Rajdy historyczno-krajoznawcze. Na małopolskim szlaku żołnierzy AK w 80. rocznicę akcji Burza 1944 roku

Muzeum AK w Krakowie przy współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi oraz szkołami zorganizuje cztery piesze rajdy historyczno-patriotyczne z grą terenową. Celem rajdów jest przybliżenie uczestnikom wiedzy na temat wzmożonych działań dywersyjnych oddziałów partyzanckich AK latem i jesienią 1944 roku na tyłach frontu niemiecko-sowieckiego.

Do przeprowadzenia rajdów zostaną zaadaptowane lokalne szlaki historyczno-krajoznawcze. Będą rekonstrukcje historyczne oraz plenerowe zajęcia edukacyjne.

Oferta jest skierowana przede wszystkim dla mieszkańców niewielkich miejscowości, zlokalizowanych na terenie Małopolski, których dostęp do usług kulturalnych jest ograniczony, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży szkolnej. Z projektu skorzysta łącznie 250 osób. Udział we wszystkich będzie bezpłatny.

Planowane trasy rajdów:

1. Rajd śladami I batalionu Barbara w paśmie Brzanki planowany w połowie maja. Trasa: Żurowa – Brzanka na Pogórzu Ciężkowickim, gdzie od 15 sierpnia do 8 września 1944 roku kwaterował I batalion 16 pułku piechoty AK, w liczbie około 550 partyzantów.
2. Rajd śladami oddziału Mszycy AK na Lubogoszcz planowany w drugiej połowie czerwca. Trasa: Mszana Dolna – Lubogoszcz – Baza Lubogoszcz miejscami Beskidu Wyspowego, gdzie kwaterował i prowadził działalność dywersyjno-partyzancką oddział o kryptonimie Mszycy, pod komendą por. Jana Stachury „Adama”, który jesienią 1944 roku wszedł w skład II batalionu 1 pułku strzelców podhalańskich AK.
3. Rajd ścieżkami partyzanckimi w Paśmie Lubania (Gorce) planowany w drugiej połowie września. Trasa: Krościenko nad Dunajcem – Lubań – Ochotnica Dolna szlakami, po których poruszali się żołnierze IV batalionu 1 pułku strzelców podhalańskich AK.
4. Rajd bojowym szlakiem plutonu „Regina II”. Trasa: Brzanka – Jodłówka Tuchowska – Dąbry w Rzepienniku Strzyżewskim planowany w połowie października miejscami Pogórza Ciężkowickiego, związanymi z ostatnią walką plutonu por. Zdzisława Bossowskiego „Kajetana”.

Autor: Biuro Prasowe UMWM/ Wak/ Muzeum AK w Krakowie/ JS

<https://www.malopolska.pl/aktualnosci/samorzad/sladam-armii-krajowej-w-malopolsce>